Maratha Vidya Prasarak Samaj

G. M. D. Arts, B. W. Commerce and Science College, Sinnar, Dist. Nashik

Affiliated to Savitribai Phule Pune University, Pune | Id.No.PU/NS/ASC/013/1969
Best College Awarded by SPPU2012-13 | AISHE:C-41292
ISO 9001:2015 Certified College | www.gmdcollege.in | sinnarcollege001@yahoo.com

INTERNAL QUALITY ASSURANCE CELL

CRITERION VII: INSTITUTIONAL VALUES AND BEST PRACTICES

Institutional Distinctiveness

7.3.1 Institutional Distinctiveness

Maratha Vidya Prasarak Samaj's

G.M.D. Arts, B.W. Commerce & Science College, Sinnar, Tal. Sinnar, Dist. Nashik

Institutional Distinctiveness

Title: A series of 75 lectures on the celebration of 'Azadi Ka Amrutmahotsav'

Introduction

Azadi Ka Amrit Mahotsav is an initiative of the Government of India to celebrate and commemorate 75 years of independence and the glorious history of its people, culture and achievements.

This *Mahotsav* is dedicated to the people of India who have not only been instrumental in bringing India thus far in its evolutionary journey but also hold within them the power and potential to enable Hon. Prime Minister Narendra Modi's vision of activating India 2.0, fuelled by the spirit of *Aatmanirbhar Bharat*.

As we countdown to 15th August 2023, *Azadi Ka Amrit Mahotsav* aims to further boost this peoples' movement through collaborative campaigns and outreach across India and the world. Following campaigns are on the lines of nine critical themes aligned with the *'Panch Pran'* announced by Hon'ble Prime Minister: Women and Children, Tribal Empowerment, Water, Cultural Pride, Lifestyle for Environment (LiFE), Health and Wellness, Inclusive Development, *Aatmanirbhar Bharat* and Unity.

Aims and Objectives:

- To organize 75 lectures on the theme of 75 years of Independence
- To achieve the goal of conducting 75 lectures

- Coordination between academic ambience and national integration
- To provide oratorical opportunity to the staff
- To know the history of pre independence India
- To learn the skills of organizing programs
- To correlate Indian history and modern higher education
- To develop listening skills
- To inculcate reading culture
- To develop soft skills among the teachers

Description:

On the completion of 75 years of the independence, the celebration of *'Azadi Ka Amrutmahotsav'* was held in the College. The College organised a series of 75 lectures under the aegis of Staff Academy. The lecture series was conducted throughout the academic year. Some of the resource persons were invited from the external agencies. Some of the faculties were from the various departments of the college. The speakers in the series dealt with the diverse topics as follows:

- History of the independence
- Ecology and environment
- Global warming
- Economic development of the country
- Higher education
- National security
- Commerce and marketing
- Human rights
- Constitution and law
- Nation builders and patriotism
- Contribution of the founders of the parent institute
- Career opportunities and competitive examinations
- Personality development
- Psychology, physical and mental health
- Agriculture
- Stress management
- Woman empowerment
- Economic literacy
- Management
- Issues of the minorities
- Democracy

- Fundamental rights
- Judicial system
- Mathematics
- UPSC
- Social Sciences
- Consumer rights
- Elocution Skills
- Significance of sports
- Literature

The internal experts imparted their knowledge with the other faculties. The experts/resource persons also addressed current socio-economic issues of the country. Finally, the college has published a proceeding of the series. It comprises of the summaries of all the lectures.

Thus, the resource persons addressed the issues which the Hon. Prime Minister announced such as Women and Children, Tribal Empowerment, Water, Cultural Pride, Lifestyle for Environment (LiFE), Health and Wellness, Inclusive Development, *Aatmanirbhar Bharat* and Unity.

Outcomes:

- The lectures are published in a souvenir.
- The book is entitled as, '*Azadi ka Amrit Mahotsav'.*
- The Staff has been oriented with the wide range of the topics/areas.
- Their oratorical skills have been developed.
- The topics of the book were relevant to the current Indian scenario.
- It has maintained the interdisciplinary approach.

The Images of the Proceeding

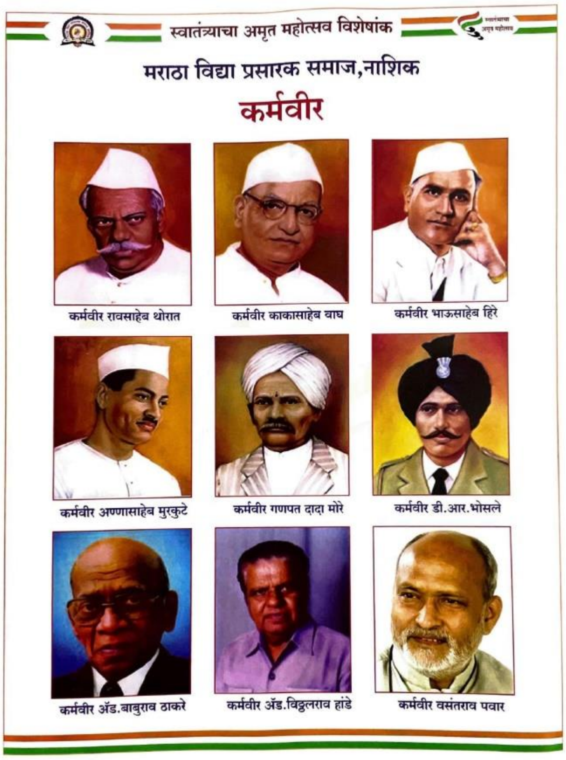

स्वातंत्र्याचा अमृत महोत्सव विशेषांक

मराठा विद्या प्रसारक समाज,नाशिक

कर्मवीर

कर्मवीर रावसाहेब थोरात | कर्मवीर काकासाहेब वाघ | कर्मवीर भाऊसाहेब हिरे

कर्मवीर अण्णासाहेब मुरकुटे | कर्मवीर गणपत दादा मोरे | कर्मवीर डी.आर.भोसले

कर्मवीर ॲड.बाबुराव ठाकरे | कर्मवीर ॲड.विठ्ठलराव हांडे | कर्मवीर वसंतराव पवार

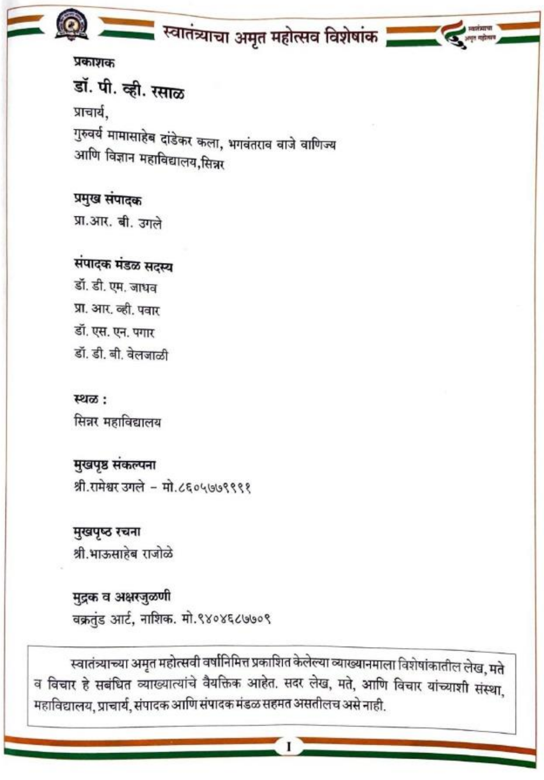

स्वातंत्र्याचा अमृत महोत्सव विशेषांक

प्रकाशक
डॉ. पी. व्ही. रसाळ
प्राचार्य,
गुरुवर्य मामासाहेब दांडेकर कला, भगवंतराव वाजे वाणिज्य
आणि विज्ञान महाविद्यालय,सिन्नर

प्रमुख संपादक
प्रा.आर. बी. उगले

संपादक मंडळ सदस्य
डॉ. डी. एम. जाधव
प्रा. आर. व्ही. पवार
डॉ. एस. एन. पगार
डॉ. डी. बी. वेलजाळी

स्थळ :
सिन्नर महाविद्यालय

मुखपृष्ठ संकल्पना
श्री.रामेश्वर उगले - मो.८६०५७७९९९१

मुखपृष्ठ रचना
श्री.भाऊसाहेब राजोळे

मुद्रक व अक्षरजुळणी
वक्रतुंड आर्ट, नाशिक. मो.९४०४६८७७०९

स्वातंत्र्याच्या अमृत महोत्सवी वर्षानिमित्त प्रकाशित केलेल्या व्याख्यानमाला विशेषांकातील लेख, मते व विचार हे सबंधित व्याख्यात्यांचे वैयक्तिक आहेत. सदर लेख, मते, आणि विचार यांच्याशी संस्था, महाविद्यालय, प्राचार्य, संपादक आणि संपादक मंडळ सहमत असतीलच असे नाही.

I

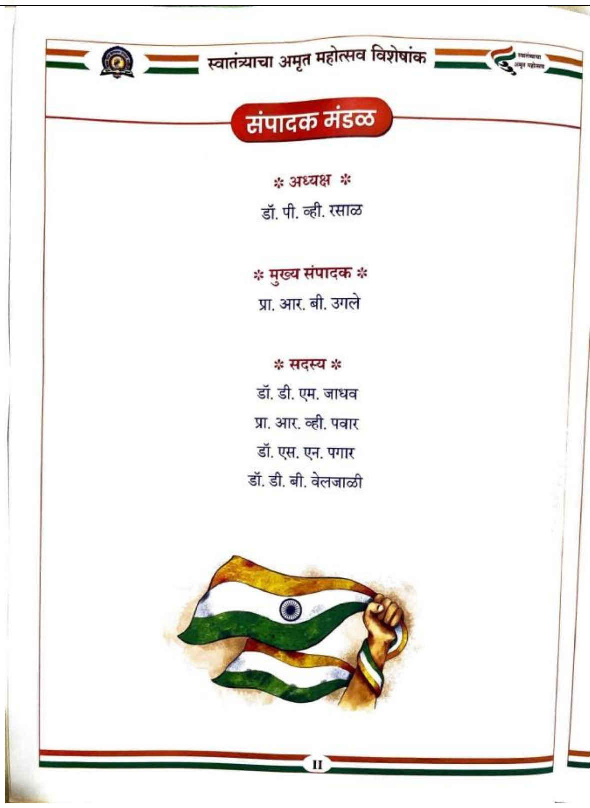

स्वातंत्र्याचा अमृत महोत्सव विशेषांक

संपादक मंडळ

* अध्यक्ष *
डॉ. पी. व्ही. रसाळ

* मुख्य संपादक *
प्रा. आर. बी. उगले

* सदस्य *
डॉ. डी. एम. जाधव
प्रा. आर. व्ही. पवार
डॉ. एस. एन. पगार
डॉ. डी. बी. वेलजाळी

II

मराठा विद्या प्रसारक समाज, नाशिक.

कार्यकारी मंडळ : सन २०१७ ते २०२२

डॉ. तुषार रामचंद्र शेवाळे	अध्यक्ष
श्री. माणिकराव माधवराव बोरस्ते	सभापती
श्री. राघो काशीराम आहिरे	उपसभापती
श्रीमती निलीमाताई वसंतराव पवार	सरचिटणीस
डॉ. सुनील उत्तमराव ढिकले	चिटणीस

कार्यकारी मंडळाचे तालुका सदस्य

श्री. भाऊसाहेब लक्ष्मण खातळे	इगतपुरी
श्री. उत्तम गणपत भालेराव	चांदवड
श्री. दत्तात्रय रामचंद्र पाटील	दिंडोरी
श्री. नामदेव नभाजी महाले	नाशिक
श्री. अशोक राजाराम पवार	कळवण /सुरगाणा
श्री. प्रल्हाद दादा गडाख	निफाड
श्री. दिलीप रघुनाथ पाटील	नांदगाव
डॉ. प्रशांत उदाराम देवरे	बागलाण
डॉ. जयंत त्र्यंबकराव पवार	मालेगाव
श्री. रायभान गंगाधर काळे	येवला
श्री. हेमंत विठ्ठल वाजे	सिन्नर
श्री. सचिन पंडितराव पिंगळे	नाशिक ग्रामीण
डॉ. विश्राम मालजी निकम	देवळा

सेवक सदस्य

श्री. गुलाबराव मुरलीधर भामरे	प्राथमिक व माध्यमिक विभाग
श्रीमती नंदा अशोक सोनवणे	प्राथमिक व माध्यमिक विभाग
प्रा. नानासाहेब त्र्यंबक दाते	उच्च माध्यमिक व महाविद्यालय विभाग

महाविद्यालय विकास समिती : २०१७ ते २०२२

श्री. वाजे हेमंत विठ्ठलराव	अध्यक्ष
श्री. डावरे निवृत्ती बजुनाथ	सदस्य
श्री. सांगळे पुंजाभाऊ नाना	सदस्य
श्री. पवार राम दादा	सदस्य
श्री. आवारे नामकर्ण यशवंत	सदस्य
श्री. नवले राजेंद्र शंकरराव	सदस्य
श्री. राजेभोसले विठ्ठलराव जगन्नाथ	सदस्य
श्री. बरकले रघुनाथ वाळूजी	सदस्य
डॉ. गारे भरत हरी	सदस्य
श्री. गुजराथी मनीष रघुनाथ	सदस्य
श्री. देशमुख राजेंद्र बबनराव	सदस्य
श्री. गडाख अण्णासाहेब सूर्यभान	सदस्य
ॲड. हिरे नारायण माधव	सदस्य
ॲड. पगार विलास चंद्रभान	सदस्य
श्रीमती कोकाटे सीमांतिनी माणिक	सदस्य
मा. प्राचार्य डॉ. पी. व्ही. रसाळ	सचिव
प्रा. श्रीमती गायकवाड शकुंतला कारभारी	अध्यापक सदस्य
डॉ. जाधव दिलीप मल्हारी	अध्यापक सदस्य
डॉ. पगार संजय नारायण	अध्यापक सदस्य

शालेय व्यवस्थापन समिती २०१७ ते २०२२

श्री. नवले सत्येंद्र शंकरराव	अध्यक्ष
श्री. देशमुख घनश्याम साहेबराव	सदस्य
श्री. घुमरे राजेंद्र यशवंतराव	सदस्य
श्री. वाजे युगंधर हेमंत	सदस्य
श्री. मवाळ मधुकर दत्तात्रय	सदस्य
श्री. चांदोरे पंढरीनाथ भिमाजी	सदस्य
मा. प्राचार्य डॉ. पी. व्ही. रसाळ	सचिव
श्रीमती कचरे सुनिता व्यंकटेश	शिक्षक सदस्य
श्री. भागवत सुनील गणपत	शिक्षक सदस्य
श्री तिडके साहेबराव लहानू	शिक्षकेतर सदस्य

शुभेच्छा

श्रीमती नीलिमाताई वसंतराव पवार
सरचिटणीस,
मराठा विद्या प्रसारक समाज, नाशिक

१५ ऑगस्ट २०२१ रोजी भारत देशाने आपला ७५ वा स्वातंत्र्य दिन आतिशय उत्साहात साजरा केला. स्वातंत्र्याचा अमृत महोत्सव देशभरामध्ये विविध उपक्रमांच्या द्वारा साजरा होत आहे. मराठा विद्या प्रसारक समाज, नाशिक या आपल्या संस्थेच्या सर्व शाळा, महाविद्यालयांतून विविध उपक्रमांच्या माध्यमातून स्वातंत्र्याचे अमृतमहोत्सवी वर्ष साजरे होत आहे. गुरुवर्य मामासाहेब दांडेकर कला, भगवंतराव वाजे वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, सिन्नर यांनी अतिशय नावीन्यपूर्ण पद्धतीने स्वातंत्र्याचे अमृतमहोत्सवी वर्ष साजरे केले आहे, त्याबद्दल त्यांचे हार्दिक अभिनंदन!

आपल्या देशाला स्वातंत्र्य इतक्या सहज मिळालेले नाही, त्यासाठी अनेकांनी आपली आयुष्ये अर्पण केलेली आहेत. परकीयांच्या गुलामीतून भारताला स्वातंत्र्य करण्यासाठी ज्या क्रांतिवीर, महापुरुषांनी आपल्या घरादारावर तुळशीपत्र ठेवून स्वातंत्र्याच्या यज्ञकुंडामध्ये स्वतःच्या जीवनाची आहुती दिली; त्या सर्व क्रांतिवीरांना, महापुरुषांना प्रथम वंदन! स्वातंत्र्यासाठी केलेला रणसंग्राम, दिलेले बलिदान यामुळेच आज आपण स्वातंत्र्याचा हा आनंद अनुभवू शकतो आहोत. या महापुरुषांच्या कार्याप्रती आपल्या मनामध्ये नेहमी कृतज्ञता, आदरभाव ठेऊन, त्यांनी उपसलेल्या कष्टांची, केलेल्या कार्याची ओळख पुढच्या पिढीला करुन देण्याची आणि मिळालेले स्वातंत्र्य अबाधित ठेवण्याची जबाबदारी आपल्या प्रत्येकाची आहे.

सिन्नर महाविद्यालयाने स्वातंत्र्याच्या अमृतमहोत्सवानिमित्ताने घेतलेला उपक्रम खूपच स्तूत्य आहे. ७५ व्याख्यानांचे आयोजन करुन वैचारिक जागृतीचे काम त्यांनी केले, त्याबद्दल महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. पी.व्ही. रसाळ व त्यांच्या सर्व सहकाऱ्यांचे अभिनंदन करते आणि महाविद्यालयाच्या प्रगतीसाठी पुढील वाटचालीस शुभेच्छा देते!

सर्वांना स्वातंत्र्याच्या अमृत महोत्सवी वर्षानिमित्त

हार्दिक शुभेच्छा!

जय हिंद! वंदे मातरम!

शुभेच्छा

डॉ.तुषार शेवाळे
अध्यक्ष,
मराठा विद्या प्रसारक समाज, नाशिक

सर्वांना स्वातंत्र्याच्या अमृतमहोत्सवी वर्षाच्या हार्दिक शुभेच्छा! भारताला स्वातंत्र्य मिळवून ७५ वर्ष पूर्ण होत आहेत, ही आपल्या सर्वांसाठी अभिमानाची व आनंदाची गोष्ट आहे. ज्या स्वातंत्र्यवीरांमुळे आपण हे स्वातंत्र्य उपभोगतो आहे, त्यांना शतशः नमन! स्वातंत्र्यानंतर भारत देशाने केलेली शैक्षणिक व वैज्ञानिक प्रगती आपल्यासाठी गौरवपूर्ण व मार्गदर्शक आहे.

मराठा विद्या प्रसारक समाजाचे, गुरुवर्य मामासाहेब दांडेकर कला, भगवंतराव वाजे वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय सिन्नर, यांनी स्वातंत्र्याचे अमृतमहोत्सवी वर्ष एका चांगल्या आणि वेगळ्या [illegible]ीने साजरे केले, त्याबद्दल मी महाविद्यालयाचे मनःपूर्वक अभिनंदन करतो. असेच नाविन्यपूर्ण उपक्रम [illegible]रे करून महाविद्यालयाने उत्तरोत्तर आपली प्रगती करावी, ही सदिच्छा व्यक्त करतो. सिन्नर महाविद्याल[illegible]या भावी वाटचालीस लाख लाख शुभेच्छा!

सर्वांना स्वातंत्र्याच्या अमृत महोत्सवी वर्षानिमित्त

हार्दिक शुभेच्छा!

जय हिंद! वंदे मातरम!

शुभेच्छा

श्री.हेमंत नाना वाजे
संचालक,
मराठा विद्या प्रसारक समाज, नाशिक

२०२१ - २२ हे वर्ष संपूर्ण भारत देश 'स्वातंत्र्याचे अमृतमहोत्सवी वर्ष' म्हणून आनंदाने, उत्साहात साजरे करत आहे. आपण स्वातंत्र्याचा हा आनंद ज्यांच्यामुळे अनुभवत आहोत, त्यासर्व महापुरुष, क्रांतिवीरांना सर्वप्रथम विनम्र अभिवादन करतो. या नरवीरांचे बलिदान, त्याग, त्यांचे विचार समजून घेतले तर आपल्याला मिळालेल्या स्वातंत्र्याची खरी किंमत कळेल.

आज देशभरात विविध शाळा, महाविद्यालये, शासकीय, निमशासकीय कार्यालये, सहकारी, खासगी संस्था विविध उपक्रमांच्या आणि कार्यक्रमांच्या माध्यमातून हे संपूर्ण वर्ष उत्साहात साजरे करत आहे. मराठा विद्या प्रसारक समाजाचे, गुरुवर्य मामासाहेब दांडेकर कला, भगवंतराव वाजे वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय सिन्नर, यांनीही स्वातंत्र्याचे अमृतमहोत्सवी वर्ष एका अनोख्या पद्धतीने साजरे करण्याचे निश्चित करून ते यशस्वीपणे पूर्ण केले.

महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. पी. व्ही. रसाळ यांनी १५ ऑगस्ट २०२१ रोजी स्वातंत्र्य दिनाच्या कार्यक्रमप्रसंगी घोषित केले की, 'आपले महाविद्यालय स्वातंत्र्याचा अमृतमहोत्सव हा पंच्याहत्तर व्याख्यानांची मालिका आयोजित करुन साजरा करणार आहे. या व्याख्यानांची सारांश रूपाने एक पुस्तिका प्रकाशित केली जाईल.' सिन्नर महाविद्यालयाच्या या उपक्रमातून विविध व्याख्यानांद्वारे महाविद्यालयातील विद्यार्थी, प्राध्यापक, प्राध्यापकेतर कर्मचारी या सर्वांची निश्चितच वैचारिक जागृती होईल.

विविध उपक्रमांच्या माध्यमातून आपले महाविद्यालय चांगल्या प्रकारे नावारूपाला येत आहेत. महाविद्यालयाच्या प्रगतीचा आलेख असाच उंचावत राहो, ही ईश्वरचरणी प्रार्थना करतो आणि पुढील वाटचालीस शुभेच्छा देतो.

सर्वांना स्वातंत्र्याच्या अमृत महोत्सवी वर्षानिमित्त

हार्दिक शुभेच्छा!

जय हिंद! वंदे मातरम!

प्रस्तावना

सर्वांना प्रेमपूर्वक नमस्कार आणि स्वातंत्र्यदिनाच्या मनःपूर्वक हार्दिक शुभेच्छा ! आज १५ ऑगस्ट २०२१, भारताचा ७५ वा स्वातंत्र्य दिन. आपल्याला स्वातंत्र्य मिळून ७४ वर्ष पूर्ण झाली. संपूर्ण देशामध्ये आज ७५ वा स्वातंत्र्य दिन अतिशय आनंदात, उत्साहात साजरा होत आहे आणि आजपासून पुढील स्वातंत्र्य दिनापर्यंत २०२१ - २०२२ हे वर्ष 'स्वतंत्र्याचे अमृतमहोत्सवी वर्ष' म्हणून संपूर्ण देश विविध कार्यक्रम, उपक्रमांद्वारे साजरे करणार आहे. देशभरात ग्रामपंचायतीपासून ते मंत्रालयापर्यंत आणि शाळा, महाविद्यालयांपासून ते शासकीय, निमशासकीय, सहकारी व खासगी संस्थांपर्यंत प्रत्येक स्तरावर स्वातंत्र्याचे हे अमृतमहोत्सवी वर्ष आतिशय आनंदात साजरे होणार आहे.

भारताचा ७५ वा स्वातंत्र्य दिन आपण साजरा करत आहोत, ही आपल्यासाठी आणि देशासाठी खूपच गौरवपूर्ण, अभिमानाची गोष्ट आहे. या भारत मातेला परकीयांच्या गुलामगिरीतून मुक्त करण्यासाठी, आपल्याला स्वातंत्र्य मिळवून देण्यासाठी ज्या - ज्या स्वातंत्र्यवीर, क्रांतिवीर, महापुरुषांनी रक्ताचे पाणी केले, सर्वस्वाचा त्याग करून आपले संपूर्ण आयुष्य भारतमातेला स्वतंत्र करण्यासाठी अर्पण केले, त्या शूरवीरांच्या बलिदानांमुळेच आज आपण हे आनंदाचे, स्वातंत्र्याचे क्षण अनुभवत आहोत.

आपण उपभोगत असलेले हे स्वातंत्र्य आपल्याला सहजासहजी मिळालेले नाही, याची प्रत्येकाला जाणीव असायला हवी. आज आपण आपल्या मनाप्रमाणे राहतो, वागतो, बोलतो, आपल्याला हवं ते करू शकतो; कारण आपण, आपला देश स्वतंत्र आहे म्हणून. परंतु आजच्या पिढीला स्वातंत्र्य म्हणजे काय? याचा नेमका अर्थ समजून घेणे गरजेचे आहे. स्वातंत्र्य म्हणजे स्वैराचार, मनमानी नव्हे, तर स्वातंत्र्य म्हणजे विकासाच्यादृष्टीने ध्येयाप्रत घेऊन जाणारी शिस्तबद्ध, नियोजनपूर्ण नियमावली होय.

१५ ऑगस्ट १९४७ रोजी भारत स्वतंत्र झाला, त्यावेळेस काही लोकांना वाटले; आता आपण आपल्या देशामध्ये काहीही करू शकतो, कसेही वागू शकतो, कारण आम्ही स्वतंत्र आहोत. परिणामी अराजकता माजू लागली, स्वैराचार बोकाळला, लोकांची मुजोरी वाढली, गोंधळ निर्माण झाला. कारण स्वातंत्र्याचा स्वैराचार असा अर्थ काही लोकांनी घेतला, परंतु स्वातंत्र्य म्हणजे करार, जो प्रत्येकाने स्वतःच्या मनाशी, समाजाशी, राष्ट्राशी करायचा आसतो. करार म्हटला की त्यामध्ये नियम, अटींचे पालन येते, जबाबदारीचा स्वीकार येतो, कर्तव्य येतात, हक्क आणि अधिकार येतात. यादृष्टीने स्वातंत्र्याचा अर्थ समजून घेतला तर आपल्याला जीवनाचा मार्ग सा[illegible], अन्यथा आपण फक्त दोर तुटलेल्या पतंगाप्रमाणे हवेसोबत उडत जाऊ. आज तरुण मुले - मुली कुठलाही विचार न करता, विशिष्ट [illegible] ठरवता, सैरभैर फिरत आहेत. त्यातच त्यांना मौज वाटत आहे परंतु हे त्यांच्या स्वतःच्या व देशाच्या दृष्टीने मोठे नुकसानकारक आहे. का[illegible]क हीच राष्ट्राची खरी संपत्ती आहे. तिचा सकारात्मक दिशेने, निश्चित ध्येयाने विकास होणे हा स्वातंत्र्याचा अर्थ आहे.

स्वातंत्र्य म्हणजे सकारात्मक व विकसनशील नियमांचे बंधन होय. हे बंधन असेल तरच आपला जीवन विकास [illegible] नदीच्या पाण्याला वेग व दिशा तट/किनाऱ्यामुळेच प्राप्त होते व ते समुद्राला जाऊन मिळते. तसे योग्य यम, नियम या तटांच्या आत [illegible] क्षमतेने, प्रसन्नतेने कार्य करणे हे स्वातंत्र्याचे लक्षण आहे. जे स्वातंत्र्यवीर, महापुरुषांनी प्रत्यक्ष जगून दाखविले आणि भारत मातेला स्वत[illegible] केले. त्या महापुरुषांविषयी आपण नेहमी आदरपूर्वक कृतज्ञता ठेऊन, त्यांच्या विचारांतून कार्याची प्रेरणा घेऊन २१ व्या शतकातील या नवभारताला विज्ञान-तंत्रज्ञान, सामाजिक, सांस्कृतिक, राजकीय, आर्थिक, शैक्षणिक आणि अध्यात्मिक क्षेत्रात उच्च स्थानावर नेण्यासाठी सज्ज होवू या.

आजच्या विद्यार्थ्याला पर्यायाने समाजाला सकारात्मक आणि तात्विक विचारांची बैठक मिळणे आवश्यक आहे. या उद्देशाने व भारत मातेला अमृतमहोत्सवी वर्षानिमित्ताने महाविद्यालयामध्ये 'स्वातंत्र्याचे अमृतमहोत्सवी वर्ष' ७५ व्याख्यानांच्या मालिकेद्वारे वर्षभरासाठी वैचारिक मंथनाचा कार्यक्रम नियोजित करावा असे ठरवून या व्याख्यानांचे सारांश रूपाने ग्रंथ स्वरूपात प्रकाशन करण्याचे ठरले याचा आज मनस्वी आनंद होत आहे. महाविद्यालयामध्ये जवळजवळ शंभरपेक्षा जास्त व्याख्याने झाली. त्यातील ७५ व्याख्यानांचे ग्रंथरूपाने प्रकाशन होत आहेत ही महाविद्यालयासाठी खूपच गौरवपूर्ण अशी बाब आहे या व्याख्यानमालेचा आणि सारांश रूप ग्रंथाचा महाविद्यालयातील विद्यार्थी, पालकवर्ग, प्राध्यापक, सेवक यांना नक्कीच वैचारिक दृष्टीने लाभ होईल.

डॉ. पी. व्ही. रसाळ
प्राचार्य,
सिन्नर महाविद्यालय

संपादकीय

वादे वादे जायते तत्वबोधः।

शास्त्रकार म्हणतात, 'वाद म्हणजे विचारमंथन केल्याने चांगले तत्वविवेचन होऊन ज्ञान प्राप्ती होते.' विचार मंथनासाठी विशिष्ट विषय निश्चित करुन त्यावर संवाद साधणे आवश्यक असते. महाविद्यालयीन स्थरावरती असे विचार मंथन होणे हे उच्च शिक्षणाचे महत्वाचे उद्दिष्ट आहे. हे उद्दिष्ट सिन्नर महाविद्यालयामध्ये 'कोविड १९' महामारीच्या कालावधित, 'स्वातंत्र्याचा अमृत महोत्सव' या पार्श्वभूमीवर यशस्वीपणे सफल झाले.

देशाला स्वातंत्र्य मिळवून देण्यासाठी अनेक नरवीरांनी आपल्या प्राणांची आहुती दिली, अनेक महापुरुषांनी आपल्या घरादारावर तुळसीपत्र ठेऊन संपूर्ण जीवन देशासाठी अर्पण केले. आपल्याला मिळालेल्या स्वातंत्र्यामध्ये अनेकांच्या बलिदान, त्याग, कष्टाचा वाटा आहे, याची आपण सतत जाणीव ठेवणे व त्या महान व्यक्तींबद्दल कृतज्ञता व्यक्त करणे हे आपले आद्य कर्तव्य आहे. आज स्वतंत्र भारतातील प्रत्येक नागरिकाने याचे भान ठेवणे गरजेचे आहे. २०२१ - २२ हे भारतीय स्वातंत्र्याचे अमृतमहोत्सवी वर्ष प्रत्येक भारतीयाने तेवढ्याच उत्साहात परंतु गांभीर्यपूर्वक साजरे करणे आवश्यक आहे.

सिन्नर महाविद्द्यालयाचे प्राचार्य डॉ. पी. व्ही. रसाळ यांनी १५ ऑगस्ट २०२१ रोजी ७५ व्या स्वातंत्र्यदिनी संकल्प सोडला की, 'स्वातंत्र्याचा अमृत महोत्सव' संपूर्ण देशात अतिशय उत्साहात साजरा होत आहे. आपले महाविद्यालयही स्वातंत्र्याचा अमृत महोत्सव ७५ व्याख्यानांचे आयोजन करून वैचारिक मंथनाद्वारे साजरा करणार आहे. पुढील ७-८ महिन्यांत प्राध्यापक प्रबोधिनीच्या माध्यमातून ७५ पेक्षा जास्त व्याख्याने घेऊन संकल्प पूर्ण केला. स्वातंत्र्याचे हे अमृत महोत्सवी वर्ष महाविद्यालयाच्या कायम स्मरणात राहावे यादृष्टीने मा. प्राचार्य डॉ. पी. व्ही. रसाळ यांनी सदर ७५ व्याख्याने सारांशाने ग्रंथरुपात प्रकाशित व्हावीत असा मानस व्यक्त केला होता. 'स्वातंत्र्याचा अमृतमहोत्सव विशेषांक' या रूपाने मा. प्राचार्यांची ही इच्छा पूर्णत्वास येत आहे, ही आनंदाची बाब आहे.

'स्वातंत्र्याचा अमृतमहोत्सव विशेषांक' संपादनाची जबाबदारी मा. प्राचार्यांनी विश्वासाने माझ्यावरती सोपवली आणि संपादक मंडळाने ती सर्वानुमते मान्य केली व विशेषांकाच्या संपादनासाठी सर्व सदस्यांनी मदत केली त्याबद्दल मी त्यांचा ऋणी आहे. मराठी विभागाचे प्रमुख डॉ. डी. बी. वेलजाळी यांनी विशेषांक संपादनाच्या संदर्भात वेळोवेळी मार्गदर्शन केले तसेच माझे सहकारी प्रा. बी. यू. पवार, श्रीमती जे. आर. बागुल, प्रा. व्ही. एम. हारक यांनीही वेळोवेळी आवश्यक ती मदत केली त्याबद्दल त्यांचे आभार व्यक्त करतो.

सर्व व्याख्यात्यांनी आपल्या व्याख्यान विषयाची संहिता वेळेत उपलब्ध करुन दिली, तसेच महाविद्यालयातील तांत्रिक सहाय्यक, इतर कर्मचारी यांनी संगणक व इतर माहिती उपलब्धीसाठी वेळोवेळी जी मदत केली त्याबद्दल त्यांचे आभार व्यक्त करतो.

स्वातंत्र्याचा अमृतमहोत्सव विशेषांकातील लेख हे प्रत्येक व्याख्यानाचे सारांशात्मक रुप आहे. याद्वारे प्रत्येक व्याख्यान विषयाची तोंड ओळख व विषयाचा मथितार्थ समजून घेण्यास जिज्ञासू वाचक, अभ्यासक, विद्यार्थी व समाजातील सर्वांनाच या विशेषांकाचा नक्कीच उपयोग होईल, अशी आशा वाटते आहे. स्वातंत्र्याच्या अमृत महोत्सवी वर्षाच्या सर्वांना मनपूर्वक हार्दिक शुभेच्छा !! जय हिंद !

प्रा. रामेश्वर भिकाजी उगले
सहाय्यक प्राध्यापक,
मराठी विभाग, सिन्नर महाविद्यालय, सिन्नर.

सिन्नर महाविद्यालय : एक दृष्टीक्षेप

नाशिक जिल्हा मराठा विद्या प्रसारक समाजाने ग्रामीण भागातील विद्यार्थ्यांच्या शिक्षणासाठी 'बहुजन हिताय बहुजन सुखाय' या आपल्या ब्रीदाला अनुसरून इ. स. १९६९ मध्ये सिन्नर येथे वरिष्ठ महाविद्यालय सुरू केले. सिन्नर तालुक्यासह शेजारी असलेल्या नाशिक, निफाड, इगतपुरी, तसेच अहमदनगर जिल्ह्यातील अकोले तालुक्यातूनही विद्यार्थी शिक्षणासाठी येतात. ही बाब महाविद्यालयाच्या लौकिकाच्या दृष्टीने भूषणावह आहे.

संघर्षात जीवन जगणारा इथला विद्यार्थी मुळातच कष्टाळू आहे. दुष्काळाच्या भीषण संकटाशी सामना करण्याचा अनुभव असलेले गोर-गरीब आणि अठरापगड जातीतील विद्यार्थी शैक्षणिक क्षेत्रात स्वतःची गुणवत्ता सिद्ध करतांना दिसतात. त्यांना फक्त हवी असलेली संधी मिळाली आणि त्यांनी शैक्षणिक गुणवत्ता, क्रीडा नैपुण्य आणि इतर क्षेत्रात गुणवत्ता सिद्ध करीत महाविद्यालयाच्या किर्तीचा ध्वज दिगंतरास पोहोचविला.

सिन्नरला महाविद्यालय सुरू व्हावे यासाठी गुरुवर्य भगवंतराव वाजे, कै. शंकरशेठ वाजे, कै. शंकरराव नवले, कै. काकासाहेब वाघ, कै. अण्णासाहेब चव्हाणके, कै. किसनराव चव्हाणके, कै. बाबुशेठ सारडा, कै. सूर्यभान गडाख,ॲड.नामदेवराव गिते,कै. बाबुशेठ सारडा, कै. चांडकशेठ, कै.ॲड.व्ही.एस.काळे कै. मू. रा. भट, कै. दत्तू नाना हांडे आदी समाजधुरिणांनी त्याकाळात अथक प्रयत्न केले. लोककल्याणाच्या मूलभूत तळमळीने भगवंतराव वाजे यांनी सिन्नरच्या विद्यार्थ्यांना उच्च शिक्षण मिळावे अशी मनीषा बाळगली होती. आजारपणात त्यांच्या अकाली निधनानंतर त्यांच्या पत्नी श्रीमती माईसाहेब वाजे, जावई कै. एन. जे. पवार, श्रीमती कुसुमताई पवार यांनी उदारहस्ते सिन्नर महाविद्यालय सुरू करण्यासाठी साडेचौदा एकर जमीन व रोख देणगी दिली.

याचवेळी वारकरी संप्रदायातील ऋषितुल्य व्यक्तिमत्व गुरुवर्य मामासाहेब दांडेकरांचेही नुकतेच निधन झाले होते. मामासाहेब दांडेकर यांचे नाव एखाद्या स्मारकाच्या रूपाने सिन्नर तालुक्यात निर्माण होण्यासाठी सिन्नर तालुक्यातील विडी कामगार कै. [illegible] शेठ सारडा यांच्यासह एकत्र आले. त्यांनी आपल्या स्वतःच्या कष्टातून एक एक रुपया बचत केली व ज्ञानदानाचे कार्य करणाऱ्या आणि महाराष्ट्रातील वारकरी संप्रदायाला संजीवनी देणाऱ्या मामासाहेबांसाठी त्याकाळात रु.३५०००/- एवढी मोठी रक्कम [illegible] करून महाविद्यालयाच्या उभारणीसाठी दिली. संस्थेने महाविद्यालयाच्या कला शाखेस गुरुवर्य मामासाहेब दांडेकर यांचे, तर वाणि[illegible] शाखेस भगवंतराव वाजे यांचे नाव दिले.

सन १९९४ मध्ये रौप्यमहोत्सवी वर्षाचा शुभारंभ राज्याचे तत्कालीन मुख्यमंत्री व तत्कालीन केंद्रीय कृषिमंत्री शरद[illegible] पवार यांच्या शुभहस्ते महाविद्यालयाच्या प्रांगणात झाला. या कार्यक्रमास संस्थेचे तत्कालीन सरचिटणीस डॉ. वसंतराव पवार, अध्यक्ष, पदाधिकारी, कार्यकारी मंडळ तसेच शैक्षणिक व सामाजिक क्षेत्रातील मान्यवर उपस्थित होते.

महाविद्यालयाचे प्राध्यापक आणि विद्यार्थ्यांना संशोधन आणि इतर अभ्यासासाठी स्वतंत्र इमारतीमध्ये समृध्द ग्रंथालय आहे; याशिवाय साप्ताहिके, मासिके, वार्षिकांक, इंटरनेट यांचाही वापर विद्यार्थी करत आहेत. बदलत्या काळानुसार माहितीचे विविध स्त्रोत विद्यार्थ्यांपर्यंत पोहोचविण्यासाठी महाविद्यालय नेहमीच आघाडीवर असते.

महाविद्यालयात शैक्षणिक बुद्धिक्षमता विकसित करणाऱ्या कला, वाणिज्य, विज्ञान, संगणक शास्त्र आणि व्यावसायिक शाखेत विविध विषयांत पदवी आणि पदव्युत्तर शिक्षणाची सुविधा आहे. महाविद्यालयात रसायनशास्त्राचे संशोधन केंद्र आहे. महाविद्यालयाच्या परिसरात मुलींसाठी स्वतंत्र वसतीगृह उभारले आहे.

विद्यार्थ्यांनी क्रीडा क्षेत्रात नैपुण्य दाखविण्यासाठी अद्ययावत व्यायामाचे साहित्य असणाऱ्या जिमखाना विभागाची भव्य वास्तू महाविद्यालयाने साकारली आहे. महाविद्यालयाच्या क्रीडा विभागांतर्गत ११ विविध खेळांची मैदाने असून, इनडोअर आणि आउटडोअर क्रीडा प्रकारांसाठी लागणाऱ्या सुविधा उपलब्ध आहेत. या शैक्षणिक वर्षात लाखो रुपये खर्चून अद्ययावत बास्केट बॉल मैदान तयार झाले असून, सर्व सुविधांनी युक्त अशी धावपट्टी विद्यार्थ्यांसाठी तयार होत आहे. बोट क्लबची प्रक्रिया पूर्ण झाली असून, महाविद्यालयातील मुलींसाठी आधुनिक सुविधांनी युक्त तरण तलाव निर्मितीचाही मानस आहे.

अनुक्रमणिका

अ.नं.	व्याख्यानाचा विषय	वक्त्याचे नाव	पान नं.
१.	कर्मवीर रावसाहेब थोरात	मा.श्रीमती निलीमाताई पवार	०१
२.	कर्मवीर भाऊसाहेब हिरे	मा.डॉ. तुषार शेवाळे	०१
३.	अवांतर वाचन आणि ज्ञानार्जन	मा.श्री. माणिकराव बोरस्ते	०२
४.	कर्मवीर डॉ. वसंतराव पवार	मा.श्री. नानासाहेब महाले	०२
५.	जागतिक जलदिन	मा.श्री. भाऊसाहेब खताळे	०३
६.	वृक्ष संवर्धन काळाची गरज	मा.श्री. प्रल्हाद दादा गडाख	०३
७.	कर्मवीर विठ्ठलराव हांडे	मा.श्री. सचिन पिंगळे	०४
८.	नवीन शैक्षणिक धोरण	मा.आमदार डॉ. सुधीर तांबे	०४
९.	महाविद्यालय आणि शिक्षण	मा.श्री. हेमंत नाना वाजे	०५
१०.	आहार आणि मानसिक आरोग्य	मा.डॉ. पी. व्ही. रसाळ	०५
११.	भारताच्या अंतर्गत सुरक्षेची आव्हाने	प्रा. आर. व्ही. पवार	०६
१२.	परकीय व्यापार	डॉ. एस. एन. पगार	०६
१३.	मोती व मोत्यांची शेती	प्रा. एल. एस. चांदोरे	०७
१४.	व्यवस्थापन घरीदारी !	प्रा. एन. डी. सोनटक्के	०७
१५.	संविधान आणि आपले मूलभूत हक्क	प्रा. डॉ. आर. डी. आगवाने	०८
१६.	जागतिक मानवी हक्क दिन	प्रा. अशोक सोनवणे	०८
१७.	भारतीय संविधान दिन	मा.ॲड. अण्णासाहेब सोनवणे	०९
१८.	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर	प्रा. आर. एन. सोनवणे	०९
१९.	विपणन आणि ग्राहक संरक्षण	प्रा. एस. बी. कर्डक	१०
२०.	कारगिल विजय दिन	प्रा. आर. व्ही.पवार	१०
२१.	लोकशाही आणि युवक	प्रा. ए. ए. पोटे	११
२२.	अल्पसंख्यांक हक्क दिवस	प्रा. ए. एस. पोटे	११
२३.	भारतीय नौदल दिन	प्रा. डी. के. खुर्चे	१२
२४.	जागतिक ओझोन दिन	प्रा. डॉ. एस. टी. जाधव	१२
२५.	व्यवसाय संज्ञापन	प्रा. एस. एस. तावडे	१३
२६.	फाळणी आणि साहित्य	प्रा. श्रीमती एस.एस.आहेर	१३
२७.	कर्मवीर गणपत दादा मोरे	प्रा. श्रीमती एस. एस. जाधव	१४
२८.	योग आणि ताण-तणाव	मा.श्री. अशोक देशमुख	१४
२९.	गुन्हेगारी आणि न्याय व्यवस्था	मा.श्री. डी. एस. जाधव	१५
३०.	सेंद्रीय शेती काळाची गरज	मा.श्री. धनंजय वार्डेकर	१५
३१.	कर्मवीर काकासाहेब वाघ	प्रा. डॉ. डी. एल. फलके	१६
३२.	कर्मवीर डी. आर. भोसले	प्रा. डॉ. सी. ई. गुरुळे	१६
३३.	कर्मवीर रावसाहेब थोरात	प्रा.डॉ. डी. एम. जाधव	१७
३४.	कर्मवीर भाऊसाहेब हिरे	प्रा. श्रीमती जे. आर. बागुल	१७
३५.	कर्मवीर अण्णासाहेब मुरकुटे	प्रा. एस. पी. जाधव	१८
३६.	कर्मवीर ॲड. बाबुरावजी ठाकरे	प्रा. सी. जे. बर्वे	१८

अ.नं.	व्याख्यानाचा विषय	वक्त्याचे नाव	पान नं.
३७.	कर्मवीर ॲड. विठ्ठलराव हांडे	प्रा. एस. एस. पवार	१९
३८.	कर्मवीर डॉ. वसंतराव पवार	डॉ.जी. आर. पाटील	१९
३९.	आत्मविश्वास आणि वक्तृत्व विकास	श्रीमती मधुरा क्षेमकल्याणी	२०
४०.	स्काऊट गाईड आणि सामाजिक आरोग्य	प्रा. विश्वनाथ शिरोळे	२०
४१.	स्वामी विवेकानंद, राजमाता जिजाऊ	प्रा. एच. बी. टिळे	२१
४२.	यूपीएससीच्या यशाचा मार्ग	मा.डॉ. मालोजीराव भोसले	२१
४३.	अथक परिश्रम, जिद्द आणि यश	लेफ्टनंट प्रितिश पवार	२२
४४.	राष्ट्र उभारणीत युवकांची भूमिका	कर्नल अलोक कुमार सिंग	२२
४५.	अध्यात्मिकता आणि मानसिक आरोग्य	डॉ. दिनेश नाईक	२३
४६.	गणित : अत्र - तत्र - सर्वत्र	प्रा. श्रीमती एस. एस. मोरे-घोलप	२३
४७.	वाचाल तर वाचाल	डॉ. राजेंद्र कुंभार	२४
४८.	वाचन प्रेरणा दिन	मा.श्रीमती अमृताताई पवार	२४
४९.	मानसिक आरोग्य आणि व्यक्तीमत्व	मा.डॉ. पी. व्ही. रसाळ	२५
५०.	सर्जिकल स्ट्राईक	डॉ. एम. एल. साळी	२५
५१.	जीव दीप्ती	प्रा. एस. टी. पेखळे	२६
५२.	शिक्षकांची भूमिका	प्रा. डॉ. तुषार पाटील	२६
५३.	स्वातंत्र्य लढ्यातील क्रांतीज्योती	प्रा. श्रीमती एस. आर. मोरे	२७
५४.	राष्ट्रविकास आणि शिक्षक	मा.श्री. भास्करराव पेरे पाटील	२७
५५.	निर्भय कन्या अभियान	मा.ॲड. अण्णासाहेब सोनवणे	२८
५६.	महिला सबलीकरण	डॉ. श्रीमती एम. एच. गवळी	२८
५७.	करिअरच्या संधी	श्रीमती रिंकू पाटील	२९
५८.	छत्रपती शिवाजी महाराज	मा.श्री.डॉ. नरेंद्र पाटील	२९
५९.	मराठी भाषा गौरव दिन	प्रा. आर. बी. उगले	३०
६०.	संत गाडगे महाराज	मा. डॉ. पी. व्ही. रसाळ	३०
६१.	जागतिक महिला दिन	मा.श्री. सुरेंद्र गुजराथी	३१
६२.	सावित्रीबाई फुले	प्रा. श्रीमती एस. एस. बोऱ्हाडे	३१
६३.	शहीद दिन	उपप्राचार्य प्रा. आर. व्ही. पवार	३२
६४.	मानसिक विकृती समज - गैरसमज	प्रा. डॉ. नरेंद्र देशमुख	३२
६५.	सामाजिक शास्त्रे आणि मानवी मूल्ये	मा. डॉ. पी. व्ही. रसाळ	३३
६६.	ग्राहक चळवळ	मा.श्री. दत्ता शेळके	३३
६७.	गडकिल्ले संवर्धन	प्रा. रामदास वारुंगसे	३४
६८.	वक्तृत्व - कला आणि शास्त्र	डॉ. एम. एन. खालकर	३४
६९.	प्लास्टिक	प्रा. श्रीमती पी. डी. गरुड	३५
७०.	माहितीचा अधिकार आणि जनजागृती	मा.ॲड. अण्णासाहेब सोनवणे	३५
७१.	चला घर आनंदी बनवू या !	मा.डॉ. पी. व्ही. रसाळ	३६
७२.	मानवी जीवनातील खेळाचे महत्व	प्रा. एस. डी. इंगळे	३६
७३.	आर्थिक साक्षरता	प्रा. वाय. एल. भारस्कर	३७
७४.	जागतिक मातृभाषा दिन	डॉ. डी. बी. वेलजाळी	३७
७५.	आनंदी जीवनात कलेचे स्थान	मा.डॉ. पी. व्ही. रसाळ	३८

CO-ORDINATOR
IQAC
G.M.D. Arts, B.W. Commerce
And Science College, Sinnar

G.M.D. ARTS, B.W. COM. & SCIENCE COLLEGE
SINNAR
422 103

Principal
G. M. D. Arts, B. W. Commerce and
Science College, Sinnar, Dist.Nashik

MARATHA VIDYA PRASARAK SAMAJ NASHIK
G.M.D. ARTS, B.W. COMMERCE
& SCIENCE COLLEGE SINNAR

MARATHA VIDYA PRASARAK SAMAJ NASHIK
G.M.D. ARTS, B.W. COMMERCE
& SCIENCE COLLEGE SINNAR
२६ जुलै कारगिल विजय दिवस

MARATHA VIDYA PRASARAK SAMAJ NASHIK
G.M.D. ARTS, B.W. COMMERCE
& SCIENCE COLLEGE SINNAR
OPPO Reno6 Pro 5G
2021/12/10 10:41 AM

MARATHA VIDYA PRASARAK SAMAJ NASHIK
G.M.D. ARTS, B.W. COMMERCE
& SCIENCE COLLEGE SINNAR

MARATHA VIDYA PRASARAK SAMAJ NASHIK
G.M.D. ARTS, B.W. COMMERCE
& SCIENCE COLLEGE SINNA
गुरुवर्य मामासाहेब दांडेकर कला,
भगवंतराव वाजे वाणिज्य व
विज्ञान महाविद्यालय, सिन्नर
REDMI NOTE 6 PRO
MI DUAL CAMERA

MARATHA VIDYA PRASARAK SAMAJ NASHIK
G.M.D. ARTS, B.W. COMMERCE
& SCIENCE COLLEGE SINNAR

& SCIENCE COLLEGE SINNAR
www.gmdcollege.in
POCO

OPPO Reno6 Pro 5G
2021/12/18 08:46 AM

MARATHA VIDYA PRASARAK SAMAJ NASHIK
G.M.D. ARTS, B.W. COMMERCE
& SCIENCE COLLEGE SINNAR
www.gmdcollege.in

MARATHA VIDYA PRASARAK SAMAJ NASHIK
G.M.D. ARTS, B.W. COMMERCE
& SCIENCE COLLEGE SINNAR
www.gmdcollege.in
REDMI NOTE 6 PRO
MI DUAL CAMERA

MARATHA VIDYA PRASARAK SAMAJ NASHIK
G.M.D. ARTS, B.W. COMMERCE
& SCIENCE COLLEGE SINNAR

Photographs of the Newspaper Cuttings

सामाजिक उत्तरदायित्वाचे मूर्तिमंत उदाहरण डॉ. वसंतराव पवार

कर्मवीर डॉ. वसंतराव पवार यांचा जन्म कृषी संस्कृतीचे अधिष्ठान असलेल्या परिवारात ४ एप्रिल १९४८ ला झाला. लहानपणापासूनच चुणचुणीत व बुद्धिमान विद्यार्थी म्हणून त्यांचा लौकिक होता. पुढे वैद्यकीय क्षेत्रातील उच्चविद्याविभूषित व्यक्ती म्हणून ते ओळखले जाऊ लागले. त्यांनी एमबीबीएस, एम. एस., आय. सी. एस. (जनरल सर्जन) पदव्या संपादन केल्या. स्वप्न पाहण्याचा अधिकार तर सर्वांनाच असतो; परंतु पाहिलेले स्वप्न प्रत्यक्षात आणण्याचे भाग्य मात्र थोड्याच लोकांना लाभते, असे भाग्य लाभले ते डॉ. वसंतराव पवार यांना.

कर्मवीर

डॉ. गणेश पाटील (गडाख)

एका सामान्य कुटुंबातून आलेली अन् सामाजिक संस्कारांनी संपन्न व्यक्ती, सामाजिक उत्तरदायित्वाच्या भावनेने फार मोठे सामाजिक काम उभे करू शकते, याचे मूर्तिमंत उदाहरण म्हणजे डॉ. वसंतराव पवार. त्यांना सामाजिक संस्कारांचा वारसा आपल्या कुटुंबातूनच मिळाला. आई-वडिलांनी आणि गुरुजनांनी केलेल्या संस्कारांमुळे त्यांचा पिंड घडला. त्यांचा जन्म कपालेश्वराला नवस केल्यामुळे झाल्याची श्रद्धा त्यांच्या आई (भागीरथीबाई) यांनी आयुष्यभर जपली. त्यांच्या पाळण्याला कपालेश्वरच्या मंदिरातीलफुले, माळा आई श्रद्धेने वापरत असत. सतत अकरा वर्ष त्यांच्या आईनी कपालेश्वरच्या तीर्थाने आणि पंचामृताने त्यांना अंघोळ घातली. त्यामुळे त्यांची वृत्ती आणि प्रवृत्ती सात्त्विक बनली. त्यांची आई दरवर्षी श्रावण महिन्यात बाणेश्वराच्या मंदिरात सव्वा लक्ष बेल पिंडीवर वहायच्या. बेल मोजण्याचे व निवडण्याचे काम त्यांच्या सर्व भावंडांना इमानेइतबारे करावे लागे. सर्व भावंडांना तीन, चार आणि पाचपानांचा बेल सापडे. परंतु, डॉक्टरांना सतत अकरा पानांचा बेल निवडताना सापडत असे. अकरा पानांच्या बेलामुळेच त्यांना चांगले दिवस आले, अशी त्यांच्या भावंडांची श्रद्धा होती. सुश्रुत हॉस्पिटलचे आतिथ्य हा पवारसाहेबांच्या आईचा संस्कार होता. ते खरे मातृभक्त होते. त्यामुळेच त्यांचे 'सुश्रुत' हे हॉस्पिटल असल्यापेक्षा आतिथ्यशील घरच समजले जायचे.

वैद्यकीय व्यवसाय सुरू केल्यानंतर त्यांनी त्या व्यवसायाला सामाजिक जोड दिली. या व्यवसायातून फार मोठी सामाजिक सेवा करता येते, याची प्रचिती त्यांना आली. समाजातील गरीब, अज्ञानी आणि अंधश्रद्धांचा प्रचंड पगडा असलेल्या समाजात सर्वप्रथम वैद्यकीय जागृती करणे अत्यंत आवश्यक आहे, याची जाणीव त्यांना झाली. आर्थिक अडचणीत असलेल्या माणसाला अल्प दरात वैद्यकीय उपचार करणे अत्यंत आवश्यक आहे, हे लक्षात आल्यानंतर त्यांनी सामाजिक जाणिवेच्या भावनेतूनच हा व्यवसाय केला.

डॉ. पवार हे व्यासंगी, मनन व चिंतन करणारे बहुआयामी असे व्यक्तिमत्त्व होते. १९९१ मध्ये ते खासदार झाले. तरी ते आपल्या डॉक्टरकीचा मूळ पेशा कधी विसरले नाही. तातडीच्याशस्त्रक्रिया करून नंतर मुंबईमार्गे दिल्लीला संसदेत पोचायचे. २००४-०५ या वर्षात नाशिक आयएमएचे अध्यक्ष होते. कायद्याच्या कुठल्याही कचाट्यात डॉक्टरांनी सापडू नये, याकडे त्यांचा विशेष कटाक्ष होता. सर्व प्रकारच्या कायद्यांच्या ज्ञानाचा त्यांचा सखोल अभ्यास होता. गुणग्राहकता हा अत्यंत महत्त्वाचा गुण त्यांच्याकडे होता. प्रत्येक क्षेत्रात त्यांनी आपल्या नेतृत्वाची चमक दाखविली. त्यांचे लोकसभेतील कामकाज, विधान परिषदेतील कामकाज, पुणे विद्यापीठातील कामकाज, प्रत्येक क्षेत्रात त्यांचा शब्द प्रमाण मानला जात असे. या सर्व क्षेत्रांबरोबरच बहुजन समाजाच्या उन्नतीचा व प्रगतीचा ध्यास त्यांना स्वस्थ बसू देत नव्हता. समाजातील विद्यार्थी केवळ पदवीचे शिक्षण घेऊन पुढे जाण्यास पात्र ठरणार नाहीत, हे त्यांनी ओळखले आणि शिक्षणाला २१ व्या शतकाशी जोडले. पहिली ते सातवीच्या परीक्षा घेऊ नये, असा शासनाने निर्णय घेतला, तेव्हा सत्ताधारी पक्षाच्या बाकावर बसलेल्या डॉ. पवारांनी हा निर्णय आत्मघातकी ठरेल याची जाणीव शासनाला करून दिली. माझ्या संस्थेत मी स्वतंत्रपणे परीक्षा घेईन, असे ठामून सांगितले. संस्थेच्या माध्यमातून वैद्यकीय, अभियांत्रिकी, परिचारिका, वास्तुविशारद, विधी, कृषी विद्यालय, ललित कला आणि औषध निर्माण यांसारख्या व्यावसायिक शिक्षण देणाऱ्या महाविद्यालयांची स्थापना त्यांच्याच कारकीर्दीत झाली.

मराठा विद्याप्रसारक समाज संस्थेत त्यांचे कार्य अमूल्य आहे. १९८१- ८४ या कालावधीत ते संस्थेचे उपसभापती आणि १९८४ ते ९७ आणि २००० पासून अखेरच्या श्वासापर्यंत संस्थेचे सरचिटणीस या नात्याने त्यांनी संस्थेच्या प्रगतीला मोलाचा हातभार लावला. नाशिक येथे वैद्यकीय महाविद्यालय आणण्यासाठी त्यांनी खूप प्रयत्न केले. शिक्षणाची गंगोत्री गरिबांच्या झोपडीपर्यंत गेली पाहिजे, ही त्यांची कळकळ होती. याच गुणांमुळे त्यांचे व्यक्तिमत्त्व मानवतावादी ठरले. बहुजन समाजाच्या मविप्र या शिक्षण संस्थेचा गाडा हाकताना आपल्या कारभारात त्यांनी शिस्त, गुणवत्ता आणि पारदर्शकता ठेवली. ते फक्त संस्थाचालकच नव्हते, तर ते चिंतनशील व व्यासंगी शिक्षणतज्ज्ञ होते. ते म्हणायचे, लिहिता-वाचता येणे म्हणजे शिक्षण नाही. शिक्षणातून नवी संस्कृती घडली पाहिजे. विद्यार्थ्यांच्या मनोवृत्तीत बदल झाला पाहिजे. नैतिकतेने काम करा, म्हणजे तुम्हाला कोणीही रोखणार नाही. त्यांनी मविप्रच्या सेवकांना नैतिक बळ दिले. त्यामुळे त्यांनी झोकून देऊन काम केले. थकवा आणि कंटाळा या शब्दांना त्यांच्या कोशात स्थानच नव्हते. एखादे काम करायचे असे त्यांनी ठरवले म्हणजे ते काम अत्यंत उत्कृष्ट पद्धतीने पूर्ण झालेच पाहिजे, असा त्यांचा कटाक्ष असायचा. त्यामुळे संस्थेमध्ये मविप्र पॅटर्न, मविप्र मॅरेथॉन स्पर्धा, सांस्कृतिक महोत्सव, अखिल भारतीय मराठी वक्तृत्व स्पर्धा यांसारखे नावीन्यपूर्ण उपक्रम त्यांनी सुरू केले. संस्था पारंपरिक शिक्षणाचे केंद्र न होता समाजाच्या विकासाचे साधन व्हावे, असे त्यांना वाटत असे. त्यासाठी सकारात्मक विचार ते करीत असत. सार्वजनिक जीवनात संस्थेच्या विकासाच्या प्रयत्नात त्यांनी नकारघंटा वाजवली नाही. नवनवीन अभ्यासक्रम सुरू करताना ते नेहमी सकारात्मक राहिले. अगदी दूरवर आदिवासी भागात, दुष्काळी भागात, ग्रामीण भागात शिक्षणाचा सर्वदूर प्रसार करणे आवश्यक असल्याच्या जाणिवेतून त्यांनी स्वतः शिक्षण प्रसाराच्या कार्यात सहभाग घेतला. उच्च शिक्षण हा त्यांचा जिव्हाळ्याचा विषय होता. उच्च शिक्षण संशोधनाभिमुख असावे, असा त्यांचा नेहमीच आग्रह असे. तसेच अभ्यासक्रम विद्यापीठाने सुरू करावे, या उद्देशाने त्यांनी सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या वेगवेगळ्या समित्यांवर काम केले. १९८४ ते ९२, १९९६ ते २००० आणि २००५ ते २०१० (अखेरच्या श्वासापर्यंत) विद्यापीठाच्या सिनेटचे सदस्य, व्यवस्थापन परिषदेचे सदस्य, एक्झिक्युटिव्ह कौन्सिल सदस्य आणि स्टँडिंग कमिटीचे अध्यक्ष म्हणून त्यांनी चोख काम केले. देशाला महासत्ता बनवायचे असेल, तर त्यासाठी अत्यंत उच्च गुणवत्तेच्या उच्च शिक्षणाची आणि त्याद्वारे होणाऱ्या संशोधनाची नितांत गरज आहे, याची जाणीव त्यांना होताच तोच दृष्टिकोन त्यांनी विद्यापीठात काम करताना ठेवला.मविप्रबरोबरच महाराष्ट्र राज्य आणि उच्च माध्यमिक मंडळाचे सदस्य (१९८६ ते ९४), कुसुमाग्रज प्रतिष्ठानचे विश्वस्त (१९९० ते २०००), भारत स्काउट आणि गाइड असोसिएशन नाशिकचे अध्यक्ष (१९९५ पासून), उपाध्यक्ष, नॅशनल अर्बन को-ऑपरेटिव्ह क्रेडिट सोसायटी लि., नवी दिल्ली (२००५ पासून), मेडिकल कौन्सिल ऑफ इंडियाचे सदस्य, महाराष्ट्र राज्य सर्जन संस्थेचे अध्यक्ष,नाशिकच्या संस्कृत सभेचे विश्वस्त, खासगी शाळाचालक संघटना, रोटरी क्लब, लायन्स क्लब, विविध क्रीडा संघटना नावारूपास आणण्याचे व्रत त्यांनी सुरू केले. नाशिकमधील विविध सार्वजनिक, शैक्षणिक आणि सांस्कृतिक संस्थांचे रूपांतर विशाल वटवृक्षात केले. इंदिरा गांधी मुक्त विद्यापीठाची उपशाखा, यशवंतराव चव्हाण मुक्त विद्यापीठ नाशिकला आणण्यात त्यांचा सिंहाचा वाटा आहे.डॉ. पवार यांच्या सार्वजनिक कार्याची झेपसुद्धा मोठीच होती. १९९१ ते ९६ या काळात नाशिक लोकसभा मतदारसंघातून खासदार म्हणून, तर २००४ मध्ये नाशिक स्थानिक स्वराज्य संस्था मतदारसंघातून महाराष्ट्राच्या विधान परिषदेवर आमदार म्हणून निवडून आले. शेती, शिक्षण, सहकार व आरोग्य या विषयांवर ते प्रामुख्याने परखडपणे सभागृहात विचार मांडत असत. सभागृहातील त्यांचे कामकाज अतिशय प्रभावी व शासन यंत्रणेला दखल घ्यायला भाग पाडणारे होते. १९८४ ला ३६५ आदिवासींचे सामुदायिक विवाह लावून त्यांनी सामाजिक बांधिलकी जोपासली.

सांस्कृतिक क्षेत्रातही त्यांचे कार्य अलौकिक स्वरूपाचे होते. २००५ मध्ये नाशिक शहरात ७८ व्या अखिल भारतीय मराठी साहित्य संमेलनाचे अतिशय यशस्वीपणे आयोजन केले होते. त्या वेळी स्वागताध्यक्ष या नात्याने त्यांनी अत्यंत महत्त्वपूर्ण योगदान दिले. संस्थेच्या अमृतमहोत्सवी वर्षात 'जाणता राजा'सारख्या नाट्यप्रयोगांचे १९९१, १९९४ आणि २००२ या वर्षी अत्यंत कुशलतेने, निर्धारपूर्वक, हिम्मतीने आणि जबाबदारीने यशस्वीपणे आयोजन केले.

नाशिक जिल्ह्याच्या शैक्षणिक, सामाजिक, राजकीय, साहित्यिक, सांस्कृतिक, आध्यात्मिक आणि क्रीडा क्षेत्रात त्यांनी आपल्या वेगळ्याच वैशिष्ट्यांनी विशेष स्थान निर्माण केले होते. नाशिक जिल्ह्यातील जवळपास २४ हजार स्त्रिया आणि आठ हजार पुरुष यांच्यावर मोफत कुटुंब नियोजन शस्त्रक्रिया केल्या. आदिवासी भागातील जिल्ह्यांमध्ये कुपोषण निर्मूलनासाठी केलेले सर्वेक्षण, काढलेले निष्कर्ष व शासनास सुचवलेल्या उपाययोजना, एड्स प्रतिबंध शिबिरे, पल्स पोलिओ मोहीम, रक्तदान शिबिरे, तसेच स्वतः ३२ वेळा रक्तदान करून एक नवा आदर्श घालून दिला. त्यांच्या कार्याबद्दल त्यांना अनेक पुरस्कार मिळाले आहेत. 'डॉ. बी. सी. रॉय पुरस्कार' हा वैद्यकीय आणि समाजसेवेचा प्रतिष्ठेचा पुरस्कार राष्ट्रपती डॉ. ए. पी. जे. अब्दुल कलाम यांच्या हस्ते स्वीकारण्याचा मानही त्यांना मिळाला. तसेच, वैद्यकीय क्षेत्राच्या माध्यमातून त्यांनी केलेल्या भरीव कामगिरीबद्दल महाराष्ट्राच्या राज्यपालांकडून ते सुवर्णपदकाचेही मानकरी ठरले आहेत.

१९८४ मध्ये मविप्र संस्थेने वैद्यकीय महाविद्यालय सुरू करण्याचे ठरविले. त्या वेळी हे काम अतिशय अवघड वाटत होते; कारण शासनाची परवानगी, विद्यापीठाची परवानगी, मेडिकल कौन्सिल दिल्ली यांची परवानगी, जागा, इमारत, पैशाची व्यवस्था अशा अनेक अडचणी होत्या. परंतु त्यांच्या अथक प्रयत्नांनी हेशिवधनुष्य उचलले. आज नाशिककरांना एक हजार खाटांचे आधुनिक सुसज्ज सुपर स्पेशालिटी हॉस्पिटल, त्यात विशेष महत्त्व म्हणजे २४ तास आपत्कालीन सेवा, ज्यामध्ये केंद्रीय प्रयोगशाळा, पॅथॉलॉजी, रेडिओलॉजी, रक्तपेढी, १६ आधुनिक सुसज्ज वातानुकूलित ऑपरेशन थिएटर्स, अद्ययावत अशी स्वतःची आरटीपीसीआर टेस्टिंग लॅब, यात एका दिवसालाएक हजार २०० स्वॅब तपासणी क्षमता आणि इतरही वैद्यकीय सुविधांचे नाशिक जिल्ह्यातील जनतेला झालेले फायदे बघायला मिळतात. त्यांच्या कार्याची दखल घेऊन मविप्र समाज संस्थेने उत्तर महाराष्ट्रातील सर्वांत मोठ्या रुग्णालयाचे 'डॉ. वसंतराव पवार वैद्यकीय महाविद्यालय आणि संशोधन केंद्र' असे नामकरण करून त्यांच्या कार्याचा यथोचित गौरव केला आहे.

सहकार क्षेत्रातही त्यांनी त्यांच्या कर्तृत्वाचा ठसा उमटविलेला दिसून येतो. गोदावरी सहकारी बँकेची स्थापना १९९४ ला करून सहकार क्षेत्रातील कामाचा श्रीगणेशा केला. निफाड तालुक्याचे भूमिपुत्र असल्याने निफाड तालुक्याचा विकासाचा केंद्रबिंदू असणाऱ्या निफाड सहकारी साखर कारखान्याकडे त्यांचे लक्ष वेधले गेले. कारखान्याची सूत्रे हाती घेतली, ती एक आव्हानात्मक परिस्थिती होती. अनेक समस्या समोर उभ्या असतानाहे आव्हानही अतिशय धीरगंभीरपणे स्वीकारले व कामकाजाला सुरवातही केली होती. परंतु नियतीला हे मान्य नव्हते. त्यांच्या कर्तृत्वाचा हा आलेख उंचावत असतानाच, ७ ऑक्टोबर २०१० ला त्यांचे हृदयविकाराने अकाली निधन झाले. आपल्या सर्वांमधून सहकारातील सहकारी, राजकारणातील राजकारणी, समाजकारणातील उत्तम समाजकारणी, शिक्षण क्षेत्रातील थोर शिक्षण महर्षी, वैद्यकीय क्षेत्रातील धन्वंतरी हरपला. जाताना 'ध्येयपूर्ती होईपर्यंत स्वस्थ बसू नका', असा संदेश त्यांनी समाजाला दिला. त्यांच्यातील सेवाभावी वृत्तीचा गौरव करण्यासाठी आणि त्यांच्याप्रति कृतज्ञता व्यक्त करण्यासाठी सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाने त्यांना मरणोत्तर 'जीवनसाधना गौरव पुरस्कार' प्रदान केला. त्यांच्या कर्तृत्वाच्या जोरावरच त्यांना 'कर्मवीर'ही पदवी बहाल करण्यात आली. 'मरावे परी कीर्तिरूपे उरावे' या म्हणीप्रमाणे डॉ. वसंतराव पवार यांचे विविध क्षेत्रांतील कार्य सर्वांच्याच कायम लक्षात राहील.

बहुजनांच्या कल्याणासाठी झटणारी मविप्र संस्था

नीलिमाताई पवार

'मविप्र'ची शतकपूर्ण यशस्वी वाटचाल

'बहुजन हिताय बहुजन सुखाय' या ध्येयाने प्रेरित होऊन स्थापन झालेली मराठा विद्याप्रसारक समाज ही राज्यातील एक मोठी शैक्षणिक संस्था आहे. समाज प्रबोधनासाठी महात्मा फुले यांनी उभारलेल्या सत्यशोधक चळवळीतून, तसेच महाराज सयाजीराव गायकवाड व छत्रपती शाहू महाराज यांनी हाती घेतलेल्या शिक्षण प्रसाराच्या कार्यातून प्रेरणा घेऊन स्थापन झालेल्या अखिल भारतीय मराठा शिक्षण परिषदेच्या विचारधारेवर स्थापन झालेली ही संस्था. काळाच्या कसोटीवर तासून निघालेल्या या संस्थेला १०७ वर्षांच्या अतुलनीय वाटचालीचा वारसा आहे. शिक्षण क्षेत्रात एक मापदंड निर्माण केलेल्या या संस्थेच्या कार्याचा थोडक्यात आढावा.

प्रचार्य डॉ. पी. डी. रसाळ

ग्रंथालय विभाग

वृत्तपत्र कात्रण सेवा

दिनांक ०९/०१/२०२२

नाशिक, रविवार, ९ जानेवारी २०२२

दीनदलितांच्या जीवनचक्राला गती देणारे : रावसाहेब थोरात

कर्मवीर

डॉ. डी. एम. जाधव

'ज्ञानोपासना हा केवळ बौद्धिक व्यापार नसून समग्र मानवी जीवन उजळून टाकणारी ती एक दुर्दम्य प्रेरणा आहे.' ही समाजधारणेची आस्था व समाज परिवर्तनाची दृष्टी समोर ठेवून कार्य करणाऱ्या ज्या व्यक्ती महाराष्ट्रात झाल्या, त्यात कर्मवीर रावसाहेब थोरात यांचे नाव अग्रक्रमाने घ्यावे लागेल. अज्ञान व अंधश्रद्धा यांच्या जोखडातून ग्रामीण जनतेस मुक्ती मिळाल्याखेरीज समाजसुधारणा अशक्य आहे, हे त्यांनी ओळखले होते. समाजसुधारणा घडवून आणण्यासाठी शिक्षणासारखे सामर्थ्यशील माध्यम पकडून विद्येच्या संस्काराला मुकलेल्या दीनदलितांच्या जीवनचक्राला शिक्षणाच्या साधनाने त्यांनी गतिशील बनवले.

मविप्र समाजाचे
गुरुवर्य मामासाहेब दांडेकर कला, भगवंतराव वाजे वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, सिन्नर-४२२१०३

ग्रंथालय विभाग

वृतपत्र कात्रण सेवा

वृत्तपत्राचे नाव: पुढारी
दिनांक: 02/09 2029

सिन्नर : मविप्र समाज संस्थेच्या 'कर्मवीरांचे योगदान' या कार्यशाळेच्या उद्घाटनप्रसंगी बोलताना सरचिटणीस नीलिमा पवार.

'कर्मवीरांच्या आदर्शाचा अंगीकार करावा'

सिन्नर : संस्थेच्या सभासदांना, कर्मचाऱ्यांना संस्थेच्या विविध शाखांमध्ये शिक्षण घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांना संस्थेचा इतिहास, जडणघडणीत कर्मवीरांचे योगदान माहिती असावे. तसेच, कर्मवीरांनी घालून दिलेल्या आदर्शांचा सर्वांनी अंगीकार करावा, असे प्रतिपादन संस्थेच्या सरचिटणीस नीलिमा पवार यांनी केले. सिन्नर महाविद्यालयात 'मराठा विद्या प्रसारक समाज संस्थेच्या प्रगतीत कर्मवीरांचे योगदान' या विषयावर दोनदिवसीय कार्यशाळेचे उद्घाटन झाले. यावेळी त्या बोलत होत्या. संस्थेचे संचालक हेमंत वाजे कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी होते. व्यासपीठावर शिक्षणाधिकारी डॉ. एस. के. शिंदे, प्राचार्य डॉ. पी. व्ही. रसाळ, उपप्राचार्य डॉ. डी. एम. जाधव, प्रा. जी. पी. चिने आदी उपस्थित होते. डॉ. शिंदे, सुरेखा बोराडे, रामदास डोली, प्रा. अशोक सोनवणे यांनी मार्गदर्शन केले. प्राचार्य रसाळ यांनी प्रास्ताविक केले. प्रा. सी. जे. बर्वे, प्रा. सुनीता कवरे यांनी सूत्रसंचालन केले. डॉ. एस. एन. पगार, उपप्राचार्य आर. व्ही. पवार यांनी आभार मानले. कार्यशाळेस मुख्याध्यापक, पर्यवेक्षक, शिक्षक उपस्थित होते.

मविप्र समाजाचे
गुरुवर्य मामासाहेब दांडेकर कला, भगवंतराव वाजे वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, सिन्नर-४२२१०३

ग्रंथालय विभाग

वृतपत्र कात्रण सेवा

वृत्तपत्राचे नाव: दै. देशदूत
दिनांक: 6/9/21

नव्या पिढीने कर्मवीरांचा आदर्श अंगीकारावा : पवार

सिन्नर । दि. ४ वार्ताहर

अज्ञानामुळे आलेली गुलामगिरी दूर करण्यासाठी शिक्षण हे एकमेव साधन असल्याचे कर्मवीरांनी जाणले. त्यातूनच मराठा विद्याप्रसारक समाज संस्थेची पायाभरणी झाली. संस्थेच्या एकशे सात वर्षांच्या वाटचालीत कर्मवीरांनी अनेक अडचणींना तोंड दिले. मात्र, त्यांनी स्वतः निर्माण केलेल्या व आयुष्यभर अंगीकारलेल्या आदर्शांवर ते चालत राहिले. संस्थेत नोकरी करणाऱ्या सर्व सेवकांना, संस्थेच्या सभासदांना तसेच संस्थेच्या विविध शाखांमध्ये शिक्षण घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांना संस्थेचा इतिहास आणि संस्थेच्या जडणघडणीत कर्मवीरांचे असलेले योगदान माहिती असावे. कर्मवीरांनी घालून दिलेल्या आदर्शांचा सर्वांनी अंगीकार करावा, असे प्रतिपादन मराठा विद्या प्रसारक समाज संस्थेच्या सरचिटणीस निलिमा पवार यांनी केले.

सिन्नर महाविद्यालयात मविप्र समाजाच्या कर्मवीरांचे योगदान या विषयावर आयोजित दोन दिवसीय कार्यशाळेच्या उद्घाटनप्रसंगी त्या बोलत होत्या. या कार्यक्रमाचे आयोजन करून कर्मवीरांचे कार्य संस्थेशी संबंधित सर्व घटकांपर्यंत पोहोचविण्याच्या कार्यात मोलाचे योगदान दिल्याबद्दल महाविद्यालयाचे प्राचार्य व सर्व कर्मचाऱ्यांचे त्यांनी अभिनंदन केले. मविप्र संचालक हेमंत वाजे अध्यक्षस्थानी होते. यावेळी व्यासपीठावर शिक्षणाधिकारी डॉ. एस. के. शिंदे, प्राचार्य डॉ. पी. व्ही. रसाळ, उपप्राचार्य प्रा. आर. व्ही. पवार, उपप्राचार्य डॉ. डी. एम. जाधव, प्रा. व्ही. एस. सोनवणे, प्रा. सी. जे. बर्वे, प्रा. जी. पी. चिने, उपस्थित होते. प्राचार्य डॉ. रसाळ यांनी संस्थेने गेल्या एकशे सात वर्षांत केलेल्या प्रगतीचा आढावा घेतला.. या कार्यक्रमाचे महाविद्यालयाच्या यूट्यूब चॅनलवरून थेट प्रक्षेपण केले जात असल्याचे त्यांनी सांगितले.

CO-ORDINATOR
IQAC
G.M.D. Arts, B.W. Commerce
And Science College, Sinnar

G.M.D. ARTS, B.W. COM. & SCIENCE COLLEGE ★ SINNAR 422 103

Principal
G. M. D. Arts, B. W. Commerce and
Science College, Sinnar, Dist.Nashik